

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis In Qvatuor Partes Distributæ Pars ...

In qua de Virtutibus in Communi, & Theologicis, Fide, Spe & Charitate, nec
non Virtutibus Cardinalibus, præsertim Justitia & Jure, ac Religione
ceterisq[ue] annexis, & Vitiis Oppositis in particulari breviter & dilucidè
tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1663

Quæst. VI. Ad quid vi Voti Obedientiæ teneatur Professor & specialiter
Franciscanus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72941](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72941)

Qu. VI. Ad quid vi Voti Obedientia teneatur Professus &c. 535

privilegio clericali. ut in Canonem incidat, qui novitium percussit, juxta c. Religioso de sententia excommunicacionis in 6.

Fori. Secundo gaudet privilegio fori. Immo Episcopus non potest de delicto Novitii religionis exempta, aut alijs ejusmodi cognoscere, nisi se illi subiciat. Videri potest de his Sanchez l. 4. c. 39. n. 17.

Et sui Ordinis. Tertio Novitii probabilius gaudent privilegij Ordinis. Ita Sanchez sup. & l. 6. c. 10. n. 22. & alii, quos citat.

Esse ejusdem praeceptis per se non obligentur. Quarto, licet Novitii non possint in conscientia obligari praeceptis Superioris vel Regulae (ut passim docent Doctores) saltem per se, id est, secluso scandalo aliorum: ratione enim istius tenentur subinde vel statim relinquere vel in rebus communibus se conformare. Tenentur tamen ita subjacere religionis disciplinae, ut per violentiam non resistant: nam hoc est necessarium ad convenientem gubernationem & ad vitandas magnas confusiones in monasterio, ideoque habitum suscipiens virtualiter ad hoc se obligat, pactum iniens cum Religione, ut quamdiu permanet, sicut ab ea doceri, dirigi & sustentari debet, ita etiam religiose corrigi possit.

Potes: An Novitius possit castigari & poenitentiam dimitti? Resp. affirmative, si delictum sit tale, ut sine dimissione non sufficenter puniatur, v. g. si per hoc daretur novitij occasio libere peccandi & deficiendi in sua vocatione. Hinc ne delicta maneant impunita putat Suarez l. 5. c. 16. n. 18. Novitium ad tempus posse detineri in carcere, nec hoc esse contra c. Statuimus extra, & c. Non solum in 6. De Regularibus, quae praecipit Novitium liberè dimitti: loquuntur enim per se seu re integra, non verò impediunt justam punitiorem delicti, ratione cujus Novitius specialiter subiectus est judici ecclesiastico & Praelato suo, à quo puniri & torqueri potest, si sit necesse, ut rectè docuit Navarrus Consilio 5. De foro competentis.

50. Potes: Praelatus potest Novitium cogere per censuras ad opera praeceptorum, sicut Episcopus: talis enim praeceptum non fundatur in voto obedientiae, sed in jurisdictione ecclesiastica, quam Praelati habent etiam in Novitios.

51. Sexto, Novitius acquirit jus ad professionem, ita ut fiat ei injuria, si sine justa causa dimittatur, & habeat jus agendi contra Religionem, ne expellatur. Dubium est, an illud jus Novitii sit rigorosum, & jus justitiae commutativae. Negant Aliqui nominatim Sanchez l. 5. c. 4. n. 59. Affirmat eam pluribus Lugo, cujus sententia est tenenda. Vide ipsius De justitia Diss. 9. sect. 3. n. 57. Puto tamen cum Sanchez supra posse expelli Novitium, cujus vita rationabilem incutit timorem inidoneitatis & mali successus: nam non tenetur Religio se exponere periculo nec potest, dum notabilis est causa timoris.

52. Potes: An Novitius per se contrahat aliquam obligationem ad perseverandum in Herincx sum. Theol. Pars III.

statu suscepto? Resp. negative: quia Novitius liberè exire potest, ut dicitur c. Statuimus extra, & c. Non solum in 6. de Regularibus. Deinde numerus est lex talè obligationem inducens, nec intercedit aliquod votum vel promissio, ut suppono, nec interveit ibi ingratitude erga Deum: licet enim vocatio ad Religionem fuerit gratia: non tamen ideo obligat ad hunc gratitudinis modum, scilicet perseverantiam: nam nulli jure aut ratione hoc probari potest: quia possit quis se ostendere gratum Deo in saeculo bene vivendo, vel religiosos mores imitando: quamquam ob infirmitatem animi nolit in Religione perseverare.

obligatur ad perseverantiam.

Nec obstant quaedam jura, quae verant Novitium redire ad saeculum: nam loquuntur de eo, qui in ingressu perseverantiam voverat. Vide Lessium l. 2. c. 41. Dub. 5.

Nisi eam voverit.

53. Professio religiosa praeterquam quod tribus votis obstringat hominem totum Deo & Religioni: Primò solvit vota simplicia priora, ut dictum est. Secundo acquirit proficiens condonationem omnis poenae peccatis debita in purgatorio, non instar Sacramentorum ex opere operato, sed ex opere operantis: quia excellentissimam tribuit Deo pro peccatis satisfactionem obligado se firmiter ad perpetuum saeculi abrenuntiationem, ut post D. Thomam 2. 2. q. 189. art. 3. ad 3. passim tradit Scolastici, quae condonatio per emissionem votorum multò impetratur certius, quam per indulgentiam plenariam. Vide hanc rem pulchrè apud Hieronymum Platium l. 1. De Bono Status religiosi c. 13. Tertio tollit irregularitatem defectu natalium, non absolute: quia talis (seclusa dispensatione) non potest eligi ad praelaturam vel beneficium habens curam animarum, sed solum ex parte, ut possit talis ordinari & beneficium simplex obtinere.

53. Professio religiosa professione reo censentur.

Aliae irregularitates non per professionem sed specialibus privilegijs ordinum tolluntur. Unde falluntur, qui putant irregularitatem proveniente ex homicidio vel bigamia tolli Religionis ingressu.

QUESTIO VI.

Ad quid vi Voti Obedientia teneatur Professus & Specialiter Franciscanus?

Dico I. Tenetur vi voti parere suis Praelatis, non solum Regularibus, sed etiam Romano Pontifici. De Regularibus est certum. De Pontifice probatur: quia ille est supremus Religionum omnium Generalis: ergo si suis immediatis parere teneantur, multò magis directo & supremo eorum superiori.

54. Vi voti obedientia Religiosus subijcitur summo Praelato. Tum summo Pontifici.

Hinc Religiosi non solum quà Christiani tenentur ei parere tamquam Vicario Christi: sed etiam quà Religiosi vi voti tamquam peculiari suo Superiori potestatem dominativam in ipsos habenti.

55. Prelatus quidem dum precipit secundum regulam.

Dico II. Tenentur obedire precipienti secundum regulam. Probatur: quia id primo & per se in voto obedientie continetur.

Secundum regulam. Praecipere censetur, non solum quando ea injungit, quae expressè in Regula continentur, sed etiam ea, quae implicite & indirectè: nempe quia necessaria ad regulae observantiam. Prae quo

Nota Praelatum Regularem communiter loquendo accepisse: vi voti obedientiae limitatam tantum jurisdictionem & dominium in subditos, secundum regulam scilicet, quam vovens proficitur: non enim fuit intentio ejus sese amplius obligare quam ad obedientiam juxta talem regulam. Unde precipienti praeter regulam aut supra eam non tenetur obedire, ut ostendit Sanctus Bernardus l. De Praecepto & Dispensatione c. 8.

56. Non vero dum novae austeritates introducuntur.

Hinc volenti novas austeritates introducere non tenetur parere: nec Capitula generalia possunt edere praecipia novum & astrictiorem modum continentiae, nisi à singulis in particulari approbentur: vel si Capitulum tales leges ferat, obligare tantum eos, qui consentirent, aut in postea professuros: non vero eos, qui iam professi sunt, aut non consenserunt.

57. An rigore regulae per legitimam consuetudinem mitigari possit.

Quando rigor regulae fuisset consuetudine legitimam mitigatus non tenentur professi antiquam & primariam servare, quia in professione sua intenderunt servare regulam mitigatam nec se obligare ad majores austeritates, quam tempore suae professionis servatas invenerint. Si tamen Capitulum generale, aut hi, quorum est leges codere, vellent regulam collapsam ad pristinum statum reducere, teneretur professi eam reformationem acceptare, nisi expressè intendissent in sua professione non aliam servare, quam quae tunc servabatur, ut ex communi sententia tradit Sanchez l. 6. c. 2. n. 32. Ratio est: quia ex vi professionis, quando expressè aliud non intendit, professus censetur se voluisse obligare ad procurandam illius Religionis conservationem, ad quam cum maxime necessaria sit regulae in pristinum statum restitutio, ad hanc procurandam vel non impediendam se tacite obligasse censendus est. Vide Marchant in Resolutionibus concernentibus Regulares casu 1.

58. Moniales tenentur admittere clausuram.

Et inde à fortiori inferunt Doctores tenentur Moniales admittere reformationem Bonifacii VIII. c. 17. De Statu Regularium in 6. innovatam à Tridentino sess. 25. c. 5. de Regularibus, de servanda clausura aut ea introducenda: quia clausura est omnino necessaria feminis ad plenam voti castitatis observantiam.

59. An Superior possit precipere Religiosis, ut eant in insidias.

Nota II. Ex eo, quod nimis difficilia, in regula non contenta, non possit superior precipere, bene in terra, non possit Religiosis, quoti regula id non jubet, precipi, ut eant ad missiones Indicas, vel inter haereticos cum periculo vitae & magnis incommodis: ac propterea aliquid operari votum solemne, quod emittunt professi Societatis Jesu de obediendo Pontifici circa missiones, &

quod emittunt Fratres Minores de obediendo in omnibus, quae non sunt contra regulam: ipsam suam, ut in x dicitur.

Nota II. Licet virtus obedientiae, si strictè sumatur, versetur solum circa rem praecipiatam, si illa sit valde perfecta, inclinare aliquo modo Religiosum ad faciendam omnem voluntatem Superioris, est praecipuum non imponeret: tunc enim voluntatem suam generatim vult esse pendentem à voluntate Superioris. Sed hoc intelligendum est de rebus communibus & minoribus: nam in extraordinariis & magni momenti Expedi non praevenerit voluntatem Superioris: sed aliquando etiam expectare praecipuum, ut in acceptanda praelatura &c.

Quanam autem & in quibus debeatur Abbatibus obedientia, videri potest apud Sanchez l. 6. c. 1. ubi n. 19. tenet illas non posse imponere praecipia spiritualia subditis, id est in ordine ad finem spirituales, cujus contrarium tamen docet Suarez l. 10. c. 1. n. 20. valde probabiliter.

Dico III. Fratres Minores ultra commune obedientiae votum speciali voto sunt adstricti ad obediendum Romano Pontifici & vacante sede, Ecclesiae, Patet ex c. 1. Regulae. Quando tamen aliquid praecipit Pontifex fidelibus censetur etiam in concanis idem praecipuum injungere potestate jurisdictionis universalis.

Dico IV. Fratres Minores tenentur obedire suis Superioribus in omnibus, quae non sunt contra animam & regulam. Patet ex c. 10. regulae.

Contra regulam censetur, quae vel sunt contra praecipia regulae, vel contra statuta ad regulae puritatem servandam ordinata.

Contra animam sunt, quae vel sunt peccatum, vel proximè incensivum ad peccatum mortale, seu proximum illis habent periculum. His duobus terminis clauditur obedientia Fratris Minoris. Non tamen idcirco est liberum Superiori mandare, quae lubet: debent enim praecipia esse rationabilia & fieri ex justa causa spectata gravitate, alijque circumstantiis. Unde Sanctus Franciscus improbasse & annullasse legitur praecipium per Fratrem Eliam generaliter à carnibus abstinentiam, quarum usum liberum permittit regula. Similiter monet D. Bonaventura in c. 12. regulae non esse injungenda ex obedientia missionem inter Saracenos & alios infideles, nisi ijs, qui voluerint ire. Praeterea sunt injungenda notabiles austeritates aliisque virtutes heroicae statum vitae evangelicae in regula promissa notabiliter excedentes: id enim foret irrationabile: immo id noluit S. Franciscus, ut habet expositio sine titulo.

Petes I. Ubi & quid obliget votum simplex obedientiae? Resp. I. posse hominem per votum simplex obedientiae se obligare Deo & hominibus, ita ut duplici obligatione simul obstringatur, fidelitatis respectu hominis, & religionis respectu Dei, ut per se patet. Similiter potest seorsum se obligare

60. Item an obedientia inclinans subditum ad faciendam omnem Superiori voluntatem.

61. In quibus debeatur obedientia Abbatibus.

62. Fratres Minores specialiter ad obediendum Romano Pontifici.

63. Sicut autem Superioribus, in omnibus animae & regulae.

Qua sunt peccata.

64. Qualiter obliget votum simplex obedientiae.

obligare soli Deo, aut e contra seorsim soli homini, ut etiam patet. Quando autem se obstringit soli Deo, vovens Deo se acturum aut omisitum, quod homo præcepit aut voverit, tunc homo præcipiens solum applicat materiã voti citra obligationem ullam vovens erga ipsum hominem: sicut si quis voverit omni pauperi petenti dare eleemosynam, non obligatur pauperi, sed Deo, erga quem exurgit obligatio voti, posita petitione pauperis velut conditione applicante materiã voti: hoc posteriori modo consuetur regulariter mitti votum simplex obedientiæ, ut scilicet tantum obliget respectu Dei ex virtute religionis. Immo Suarez l. 10. c. 2. n. 14. putat iure ecclesiastico statutum, ut per tale votum non inducatur obligatio respectu hominis.

Circa hoc votum est notanda Fratri Minori voluntas Sancti Francisci, qui in priori sua regula, quæ tamen non obligat, expressè cavet, ne ulla penitus mulier ab aliquo Fratre recipiatur ad obedientiam.

Resp. II. Quantum ad modum obligationis hujus voti simplicis ex parte materiæ præcipue spectandas esse conditiones, generalis voti, scilicet ut sit de re possibili, honesta & non impeditiva majoris boni. Deinde votum hoc quoad varietatem & difficultatem operum præcipiendorum, limitatur per proportionem ad personam voventem & ad statum, seu modum vivendi, quem assumit, aliàs enim votum esset indiscretum. Hinc ex voto simplici non potest quis obligari ad mutandum vel non mutandum statum, ut v. g. vidua ingrediatur Religionem vel non nubat, intellige, nisi expressè etiam in hoc vovisset obedire.

Petes. I. An possit quis ex vi voti obedientiæ obligari ad faciendum opus vitæ activæ, quando est impeditivum contemplationis: cum tunc opus præceptum videtur impeditivum majoris boni? Resp. affirmativè, & dico illas actiones exteriores non posse dici impeditivas majoris boni: quavis enim ex sola sua specie non sint æque perfecta, tamen ob circumstantias possunt esse Deo gratiores, scilicet quod per eas impletur promissio Deo facta, quod in ijs humilitas & abnegatio proprii iudicii exerceatur. Et ex hoc motivo omisso bono potest habere formalem bonitatem, licet in se bona non sit.

QUESTIO VII.

Quid operetur in Religiosis, Specialiter Franciscanis Voti Castitatis?

Dico I. Votum solene castitatis reddit Religiosos inhabiles ad matrimonium, adeo ut illud non tantum illicitè, sed etiam invalidè attentarent contrahere, ut patet ex c. Quod votum, De voto in 6. & alijs iuris. Præterea idem votum dirimit matrimonium contractum, si tantum sit ratum

Herinc. Sum. Theol. Pars III.

& non consummatum, ut definit Tridentinum sess. 24. can. 6. De quibus plura in materia de Sacramento Matrimonii.

Dico II. Votum castitatis inducit in Religiosis obligationem abstinendi ab omni actu interno & externo, qui sit contra castitatem, scilicet à turpibus cogitationibus, delectatione morosa, pollutione & omni actu venereo, ita ut quidquid in sæcularibus extra conjugium est peccatum contra castitatem, in religiosis præterea sit sacrilegium mortale vel veniale prout peccatum contra castitatem est mortale vel veniale. Patet ex natura voti.

Dico III. Fratres Minores vi regulæ specialiter obligantur in materia castitatis vitare suspecta consortia mulierum. Patet ex c. 11. regulæ. Ab his autem optimè sibi cavet, qui juxta monitum Seraphici Patris Francisci collat. 6. cum mulieribus non tractat negotia, nisi cum sanctam poenitentiam vel memoris vitæ consilium religiosam petitione deposcunt.

Suspecta verò consortia mulierum sunt, quæ etsi mala non forent, immo etsi essent ab omni impudicitia aliena, tamen in aliquo vel aliquibus nata sunt generare suspicionem impudicitiae. In quò obligatoria castitas Fratrum Minorum excedit obligationem ceterorum, qui vi voti tantum tenentur vitare, quæ castitati per se repugnant, & immunditiæ præbent incentiivum. Fratres Minores autem etiam ea, quæ vel solum impudicitie suspicionem in alio generare possent. Si tamen hic ex pura malitia procederet, non deberet ejus suspicio curari. Unde oportet, ut suspicioni aliqualis detur occasio, v. g. si locus sit solitarius sequestratus & obscurus, sive tempus nocturnum, vel aliàs importunum, si aspectus sint fixi & incontinentes, verba dissoluta & scurrilia & similia, præsertim si mentione facta non omittantur. De quibus vide D. Bonaventuram l. 2. c. 11. Regulæ & alijs expositores.

Petes. Ad quid obligetur, qui extra Religionem emittit votum simplex castitatis? Resp. obligari primò ad abstinendum ab omnibus ijs, à quibus Religiosi professi. Unde etiam obligatur abstinere à matrimonio, quamvis illud foret validum, nam si contrahat, vel id facit animo consummandi & sic votum violat, vel animo ingrediendi Religionem, & sic facit injuriam vel saltem contra charitatem decipiendo conjugem, quæ si id scivisset, contrahere noluisse.

Sunt tamen aliqui Doctores, qui putant posse aliquem contrahere matrimonium emisso voto castitatis perpetua, si animo ingrediendi Religionem id faciat: sed quod dixi est probabilius: licet aliquando causa subesse possit ad contrahendum matrimonium animo ingrediendi Religionem, ut si gravi metu urgearis, vel ut proles ante suscepta legitime tur, vel si non possis aliter Parentum custodiam, qui te à Religione impediunt, evadere: vel si aliàs grave scandalum oriretur.

Z z 2 Secundò

nondum consummatum.

67. Et in Religiosis inducit obligationem abstinendi ab omni actu interno vel externo contra castitatem.

68. Ac in Franciscanis inducit obligationem vitandi suspecta consortia.

Et quæ sunt talia.

69. Ad quid obligetur simplex castitatis extra Religionem.

Non licet eo emisso contrahere matrimonium animo ingrediendi Religionem.

65. An obedientia possit obligare ad opus vitæ activæ hic & nunc impeditivum contemplationis.

66. Votum solenne castitatis irritat matrimonium contractum. Et dirimit contractum.